

Plenum

Onsdag 7.12.2022 kl. 14.03—20.10

5. Statsrådets redogörelse till riksdagen om fortsatt finländskt deltagande i säkerhetssektorns utbildningssamarbete i Irak (Operation Inherent Resolve, OIR)

Statsrådets redogörelse SRR 14/2022 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till utrikesutskottet, som försvarsutskottet ska lämna utlåtande till.

Presentationsanförandet, som får vara ungefär tio minuter långt, hålls av utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari. Därefter fortsätter debatten som en snabbdebatt där de förhandsanmälda anförandena får vara högst fem minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att också de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst fem minuter långa.

För remissdebatten reserveras här i början högst 45 minuter. — Vi inleder debatten. Minister Skinnari, varsågod.

Vi behandlingen av ärendet följde riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

19.22 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari (esittelypuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnalle annetun selonteon pohjalta kuullaan eduskuntaa sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaisesti liittyen Suomen osallistumisen jatkamiseen kansainvälisen Isisin vastaisen koalition Operation Inherent Resolve -koulutusoperaatiossa Irakissa. Kuten selonteossa esitetään, Suomen tarkoituksena olisi jatkaa osallistumista OIR-operaatioon 1.1.23 alkaen noin 75 sotilaalla 31.12.24 saakka.

Kansallisen osallistumispäätöksen tekeminen kahdeksi vuodeksi helpottaisi merkittävästi operaation sotilaallista suunnittelua tilanteessa, jossa OIR-operaation joukkueenmuodostukset on siirretty kuuden kuukauden syklistä vuoden sykleihin. Kuten ennenkin, osallistuminen pitäisi sisällään koulutus- ja neuvontatoiminnan Irakissa, mukaan lukien operatiivisen neuvonannon, tarvittavan omasuojan sekä osallistumisen tarpeellisiin esikunta-, hallinto- ja tukitehtäviin. Arviona on, että vuoden 23 osalta osallistumisen kustannukset olisivat yhteensä noin 15,7 miljoonaa euroa. Osallistumisen jatkaminen voidaan toteuttaa valtioneuvoston vuosien 23—26 julkisen talouden suunnitelmassa sotilaalliseen kriisinhallintaan osoitettujen määrärahojen puitteissa. Vuoden 23 osalta kustannukset on sisällytetty vuoden 23 talousarvioesitykseen ja sen täydennykseen.

Punkt i protokollet PR 135/2022 rd

Arvoisa puhemies! Kansainvälinen Isisin vastainen koalitio perustettiin vuonna 2014. Suomi on ollut alusta alkaen mukana koalition toiminnassa. Koalitiossa on 83 jäsentä, ja sen toiminta tukeutuu YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmiin Isisin aiheuttaman uhan estämiseksi. Koalition sotilaallinen toiminta Isisiä vastaan Irakissa ja Syyriassa tapahtuu Operation Inherent Resolve -operaation puitteissa, joka käynnistettiin vuonna 2014. Suomi on osallistunut operaatioon vuodesta 2015 alkaen.

Irakin tilanne on muuttunut huomattavasti siitä, kun kansainvälisen koalition toiminta Irakin hallituksen ja turvallisuusjoukkojen tukena käynnistyi seitsemän vuotta sitten. Irakin turvallisuustilanne on vakautunut, vaikka se onkin edelleen vaikeasti ennustettava, kuten Turkin ja Iranin viimeaikaiset iskut Irakin kurdialueelle ovat osoittaneet. Isis julistettiin voitetuksi sen menetettyä maa-alueensa Irakissa joulukuussa 2017. Vaikka Isisin hallussa ei enää ole maa-alueita, on sillä edelleen Irakissa kannattajia ja nukkuvia soluja. Isisiltä vapautettujen alueiden vakauttaminen on jatkossakin edellytys sille, että kotiseudulle palataan ja sinne myös jäädään.

Sisäpoliittinen tilanne Irakissa jatkuu vaikeasti ennustettavana, ja se on edelleen hauras ja altis muutoksille. Syvälle meneviä taloudellisia reformeja ei kyetä tekemään tilanteessa, jossa poliittinen järjestelmä on epävakaa ja jossa ulkoiset voimat kilpailevat vallasta Irakissa. Irakin tilanteen vakauttaminen on mahdollistanut maan sisäisten pakolaisten kotiinpaluun käynnistämisen ja jälleenrakentamisen aloittamisen. Arvioiden mukaan palanneita on noin 4,9 miljoonaa, mutta Irakissa on edelleen noin 1,2 miljoonaa sisäistä pakolaista. Isisiltä vapautettujen alueiden vakauttaminen on jatkossakin edellytys sille, että kotiseudulle palataan ja sinne myös jäädään. Kansainvälisen yhteisön tuki tähän on edelleen tarpeen.

Arvoisa puhemies! Sisäpoliittiset jännitteet jatkuvat Irakissa. Elokuussa mielenosoitukset johtivat väkivaltaisuuksiin, joissa kuoli kymmeniä ihmisiä ja loukkaantui satoja. Positiivisia kehitysaskelaita on tämän jälkeen kuitenkin otettu, ja poliittinen vakaus on hieman vahvistunut. Maan sisäpolitiikan vakauttamisen kannalta on myönteistä, että hallituksesta kyettiin lopulta sopimaan loppukesän levottomuuksien jälkeen. Poliittiset ryhmät sopivat parlamentin istunnossa lokakuussa presidentistä ja pääministeristä. Parlamentti hyväksyi uuden hallituksen 27.10., noin vuosi parlamenttivaalien jälkeen. Hallituksen muodostivat viime vuoden vaalit hävinneet puolueet. Poliittisten ryhmien välillä vallitsee tällä hetkellä jonkinlainen tasapaino ja yhteisymmärrys siitä, että hallitukselle annetaan mahdollisuus viedä poliittista prosessia eteenpäin. Lähikuukausina nähdään, miten uusi hallitus kykenee toimimaan.

Öljyn hinnan nousu auttaa Irakin taloutta mutta vähentää samalla painetta tehdä tarpeellisia rakenteellisia uudistuksia. Taloudellisten ja sosiaalisten uudistusten rinnalla olisi tärkeää tehostaa korruption vastaisia toimia, parantaa Irakin keskushallinnon ja kurdien itsehallintoalueen yhteistyötä sekä uudistaa turvallisuussektoria.

Arvoisa puhemies! Irakin vakauden ja turvallisuuden palauttaminen ja Isisin torjuminen on tärkeää Irakin ja alueellisen vakauden kannalta mutta myös Suomen ja Euroopan turvallisuuden kannalta. Suomi pyrkii tukemaan Irakin vakauttamista ja jälleenrakentamista kokonaisvaltaisesti. Suomen Bagdadin-suurlähetystö avattiin uudestaan vuonna 2019. Suomen kehitys- ja humanitäärinen apu Irakille on ollut vuodesta 2014 lähtien yhteensä noin 44 miljoonaa euroa. Suomi tukee Irakissa Isisiltä vapautettujen alueiden vakauttamista muun muassa YK:n kehitysohjelma UNDP:n vakauttamisrahaston kautta sekä humanitääristä miinanraivausta. UNDP:n tuki mahdollistaa paikallisväestön paluun koteihinsa

Punkt i protokollet PR 135/2022 rd

kestävällä tavalla. Tähän kuuluu infrastruktuurihankkeita, esimerkiksi koulujen ja terveyskeskusten kunnostaminen, pienyrittäjyyden tukemista sekä sovinnon rakentamista paikallisyhteisöissä.

Suomi osallistuu Irakissa myös EU:n EUAM Iraq -siviilikriisinhallintaoperaatioon. Operaatio tukee Irakin turvallisuussektorin kehittämistä antamalla tukea Irakin sisäministeriölle ja kansallisen turvallisuusneuvonantajan toimistolle. Suomalaisia asiantuntijoita on operaatiossa yhteensä yhdeksän, ja myös EU:n delegaation päällikkö Bagdadissa on suomalainen.

Irakin turvallisuutta ja vakautta haastavat myös alueelliset kehityskulut. Iran on syyttänyt Irakin Kurdistanissa olevia iranilaisia kurdipakolaisryhmiä levottomuuksien lietsomisesta ja tehnyt iskuja näitä vastaan. Iskuja on tehty ennenkin. Myös Turkki on viime aikoina lisännyt iskujaan Syyrian ja Irakin kurdialueille. Irak tuomitsee Turkin ja Iranin toiminnan. Irakin hallitus on korostanut lausunnoissaan, että naapurimaiden ei pitäisi käyttää aluetta omien ongelmien ratkaisemiseen.

Arvoisa puhemies! Suomi osallistuu Irakissa myös Naton NMI-koulutusoperaatioon. Sitä koskeva voimassa oleva kansallinen osallistumispäätös mahdollistaa osallistumisen viidellä sotilaalla. Suomi lähetti NMI-operaatioon myös yhden siviiliasiantuntijan vuonna 22. NMI täydentää Isisin vastaisen koalition ja muiden kansainvälisten toimijoiden toimintaa keskittyen strategisen tason neuvonantoon ja tukeen Irakin puolustussektorireformille. Naton operaation tavoitteena on ollut varmistaa kansainvälisen tuen jatkuvuus Irakin turvallisuussektorille vastaisuudessa ja vastata Irakin hallituksen yksilöimiin koulutustarpeisiin. Osallistuminen NMI-koulutusoperaatioon on ollut osa Suomen Nato-kumppanuuspolitiikkaa. Osallistuminen Naton kriisinhallintaan säilyy tärkeänä, kun Suomesta tulee Nato-jäsen. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Naton on ollut määrä vahvistaa NMI-operaatiota. NMI:n laajentuminen on ollut tarkoitus toteuttaa rinnakkaisena prosessina OIR-operaation asteittaisen supistamisen kanssa. Irakin sisäpoliittisen tilanteen vuoksi sotilaallisen kriisinhallinnan painopisteen siirtäminen on edennyt odotettua hitaammin. Irakissa ei ole lähiaikoina odotettavissa merkittäviä muutoksia OIRin tai NMI:n välillä. NMI säilyy pienenä, Bagdadiin keskittyvänä operaationa. — Arvoisa puhemies! Lopetan tähän. Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, ministeri Skinnari. — Nyt edustaja Mäenpää.

19.33 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on lähetekeskustelussa valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisen jatkamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa — Operation Inherent Resolve, OIR. Kyseessä on siis Yhdysvaltain johtaman kansainvälisen Isisin vastaisen koalition operaatio. Koalitio perustettiin vuonna 2014 Irakin tueksi taistelussa Isisiä vastaan. Suomi liittyi siihen samana vuonna. Koalition sotilaallinen toiminta Isisiä vastaan Irakissa ja Syyriassa tapahtuu OIR:n puitteissa ja käynnistettiin vuonna 2014. Suomi on osallistunut OIR-operaatioon vuodesta 2015 alkaen. OIR-operaation taistelu Isisiä vastaan on tuonut tulosta, ja operaatio on siirtänyt toimintansa neljanteen ja viimeiseen vaiheeseen. Tasavallan presidentti on päättänyt Suomen osallistumisen jatkamisesta valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta vuosittain. Tarkoituksena on, että Suomi jatkaisi osallistumista OIR-operaatioon noin 75 sotilaalla alkaen vuoden 2023 tammikuun 1. päivästä ja siitä vuosi eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 135/2022 rd

Naton koulutusoperaatio Irakissa, NMI, taas aloitti toimintansa syksyllä 2018. Koulutusoperaation tavoitteena on tukea Irakin sotilaskoulutusjärjestelmän kehittämistä ja turvallisuussektorin uudistamista pääasiassa strategisen tason koulutuksen ja neuvonannon kautta. Suomi on osallistunut tähän koulutusoperaatioon Naton kumppanimaana joulukuusta 2018 alkaen. Tähänkin operaatioon osallistumisesta päättää tasavallan presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat perinteisesti tukeneet rauhanturva- ja kriisinhallintaoperaatioihin osallistumista. Suomalaiset sotilaat ja reserviläiset hyötyvät mukanaolosta. Noin kolmannes henkilöstöstä on Puolustusvoimien palkattua henkilökuntaa, ja noin kaksi kolmasosaa henkilöstöstä on reserviläisiä. Operaatiossa saadaan kokemusta koalition esikunnassa toimimisesta sekä vaativissa olosuhteissa kouluttamisesta. Nämä nyt esimerkkeinä. Reserviläisten saama kouluttamiskokemus on osittain hyödynnettävissä kotimaassa tapahtuvaan joukkojen perustamisvaiheeseen. Osallistuminen kansainväliseen neuvonantotoimintaan kehittää merkittävästi suomalaisten sotilaiden osaamista, toimintakykyä ja valmiutta toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä ja tehtävissä.

Neuvonantotoiminnan lisäksi suomalaisen joukon toinen keihäänkärki on suojausjoukkue. Suojausjoukkueen henkilöstösuojaustehtävillä tuetaan koalition neuvonantajien työtä ja suojataan koalition johdon ja neuvonantajien siirtymiset Kurdistanin alueella. Lisäksi suojausjoukkue valmistautuu tukemaan tukikohdan suojaustehtävissä tehtäviensä sallimissa rajoissa. Tukikohdan suojaus toteutetaan yhteistyössä koalition muiden joukkojen ja Irakin ja Kurdistanin viranomaisten kanssa.

Arvoisa puhemies! On siis selvää, että operaatioon osallistuminen kehittää kansallisen puolustuksen suorituskykyä mutta samalla edistää myös kansainvälistä yhteistyötä. Kriittikiäkin selonteosta on kuitenkin annettava. Selonteossa todetaan: ”Mitä laaja-alaisemmin Suomi on mukana tukemassa Irakin kehitystä, sitä paremmat ovat mahdollisuudet edistää myös palautuksiin liittyviä kysymyksiä. Suomen tavoitteena on paluu- ja palautusyhteistyötä helpottavat järjestelyt kielteisen lainvoimaisen päätöksen saaneiden turvapaidankantajien osalta.” Sisäministeriön verkkosivujen mukaan Suomi neuvottelee palautuksista koskevista yhteistyöpöytäkirjoista myös Irakin ja Somalian kanssa. Kuinka monta vuotta palautuksista on neuvoteltu täysin tuloksetta? Ei näytä, että rahan kippaamisella Irakiin olisi ollut asian suhteen minkäänlaista myönteistä merkitystä.

Arvoisa puhemies! Edellä mainitusta huolimatta nimenomaan sotilaalliseen operaatioon osallistumisen jatkamiselle Irakissa on kansallisen edun nimissä kestävä perustelut. [Puhemies koputtaa] Siitä saamme itsekkin jotain, toisin kuin kehitysyhteistyön kautta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Edustaja Hoskonen.

19.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin tämän operaation jatkaminen on Suomen kannalta hyödyllinen asia. Ymmärrän toki nekin äänenpainot, että joidakin operaatioita jostakin päin arvostellaan, mutta on syytä muistaa se, että jos saadaan Irakin olosuhteet vakiintumaan ja siellä pikkuhiljaa normaali yhteiskunnallinen toiminta heidän säännöillään, heidän ehdoillaan lähtee viriämään ja pysytään pois sodan tieltä, niin ollaan saavutettu aika paljon, koska jos siellä sitten menee kaaokseen koko valtio, niin sen heijastusvaikutukset Suomeenkin päin ovat monin, monin verroin vakavammat. Nyt kun olemme liittymässä Nato-jäseniksi, kuten ministeri oivallisessa esittelypuheenvuorossaan

Punkt i protokollet PR 135/2022 rd

totesi, niin uskon vakaasti siihen, että tämä antaa uutta mahdollisuutta toimia Irakissa tehokkaasti. Tällä noin 75 ihmisen voimalla sitä työtä siellä tehdään, ja kuten ministeri mainitsi, siellä on suomalainen johtajakin tällä operaatiolla, joten meillä lienee hyvät perustelut jatkaa tätä.

Sekin on tietysti totta, että ei loputtomiin jatku tämäkään operaatio, mutta toivotaan nyt kaikki, että tämä työ tuottaa siellä hyvää lopputulosta ja nimenomaan niin, että Irakin olosuhteet vakiintuvat. Ikävä kyllä, se Iran on siinä toisella puolella, ja tunnetusti eivät taida olla Irak ja Iran ylimpiä ystäviä, ja kuten olen viime aikoina noita uutisia lukenut, siellä on käyty erilaista aseellista taisteluakin näiden maiden välillä. Tällainen juopa lienee aika syvä, mutta toivottavasti sekin jonain päivänä selviää. Iranilla on sitten tietysti monta muuta rautaa tulossa eri suuntiin, ja toivotaan, että ei lähde leviämään tämä epävakaa tilanne, mutta toivotaan, että tällä operaatiolla saadaan vakiintumaan se Irakin tilanne, ja se lienee tämän operaation tärkein asia.

Kannatan sitä, että jatketaan tätä ja pidetään huoli siitä, että Irak saa mahdollisuuden kehittyä rauhalliseksi yhteiskunnaksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Koskinen.

19.41 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Ministeri Skinnari hyvin selosti tuon operaation nykytilanteen ja Suomen osalta tarpeen jatkaa tuota mandaattia pidemmäksi ajaksi, kahdeksi vuodeksi, jotta tuommoinen pitkäjänteisempi tuloksellinen toiminta voisi onnistua. Tämä Irakin tilanne sinänsä on hankala edelleen, ja nämä läheiset suurvallat, niissä oloissa suurvallat, Iran, Turkki ja Saudi-Arabia tekevät omalta osaltaan vaikeaksi rakentaa valtiota. Tärkeätä Suomen kehityspolitiikan kannalta on, että tämä kokonaisvaltainen lähestymistapa näkyy onnistuneena operaationa.

Edelleen Irakilla on isot luonnonvarat kaasua ja öljyä, ja se pystyy tulevaisuudessa maksamaan takaisin. Pääsääntöisesti voisivat kansainväliset kehityssponsistit olla luottomuo-toisia, ja tärkeintä olisi se, että kansainvälinen yhteisö toimii määrätietoisesti ja edellyttää Irakilta sitä valtion rakentamista tasavertaisesti eri kansalaisryhmät huomioon ottaen. Tarvittaessahan siellä voidaan ottaa federatiivisia elementtejä ja vahvistaa tätä kurdialueen au-tonomiaa ja sillä lailla luoda edellytykset pysyvään valtiorakenteeseen, mutta oleellista on se, että kansainvälinen yhteisö on riittävän jämäkkä tässä toiminnassa, niin että kokoaa eri tahot mukaan ja tosiaanakin edellyttää, että Irakissa itsessään tapahtuu kehitystä korruption vastaisessa työssä, niin että valtiorakenteet niin kansakunnan tasolla kuin sitten alueellises-tikin saadaan pyörimään. Silloin myös nämä operaatiot vaikkapa juuri kriisinhallinnan osalta ja koulutuksen osalta, mitä on käynnissä, tuovat pysyviä tuloksia.

Tätä Afganistanin oppiahan pitää käyttää tulevissa ja menevissä valtion rakentamiso-pe-raatioissa, eli pitää olla tosiaan riittävän vahva se tuntemus, mitä alueella kannattaa tehdä ja mitä pitää tehdä. Irak poikkeaa olennaisesti Afganistanista muun muassa juuri sen takia, että sillä on näitä luonnonvaroja ja se pystyy kyllä itse rahoittamaan kehitystään, kunhan se varsinainen perustyö saadaan kuntoon: rauhan tukeva palauttaminen, sitten valtiorakentei-den ja oikeusvaltion rakentaminen ja kansalaisyhteiskunnan muodostaminen. Siinä sitä tehtäväkenttää riittää, mutta tämä nyt esitettävä askel on ihan oikeaan suuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen, Jari.

Punkt i protokollet PR 135/2022 rd

19.44 **Jari Kinnunen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ei tietenkään voi vastustaa näitä kriisinhallintaoperaatioita, mutta kun olen itse kuudessa sellaisessa palvellut ja jopa yhdestä tehnyt lopputyöni, niin haluaisin nyt kuitenkin muistuttaa siitä, että näistä ei saisi muodostua tällaisia ikuisuusmissioita vaan niillä tulisi olla joku tarkoitus ja joku kesto aika.

Jäin kaipaamaan — ja yleensä aina kaipaan näissä — sellaista puolueetonta selvitystä siitä, mitkä oikeasti ovat ne vaikutukset, joita me olemme saaneet siellä sitten aikaiseksi. On helppo laskea koulutettujen sotilaiden määrä, on helppo laskea erilaisia numeraalisia suureita ja arvoja, mutta olemmeko saaneet oikeasti siellä jotakin muutosta aikaiseksi, Irakissa tai missä tahansa muualla, missä olemme olleet? Afganistan opetti meille sen, että kyllä ne kulttuuriset ja tällaiset yhteiskunnalliset vaikutukset näillä missioilla saattavat jäädä aika heikoiksi.

Sotilaallisesti tämä antaa paljon, mutta täytyy nyt muistaa myös, että me ollaan kolmessa missiossa siellä mukana. Siellä on myöskin EU Assistance Mission, jossa meillä on siviileitä mukana, ja siellä on NMI ja OIR. En missään nimessä näitä vastusta enkä usko, että kokoomus näitä vastustaa, mutta kyllä se panos—tuotos-suhdekin pitäisi jollakin tavalla saada selville, viimeistään tämän kahden vuoden päästä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Skinnari.

19.46 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille asiantuntevista ja arvokkaistakin huomioista ja kommentteista. Varmasti eduskunta ja tämä sali on erittäinkin yksimielinen siinä, että osana kokonaisturvallisuutta, osana suomalaista suorituskkyä Suomi samalla vahvistaa omaa osaamistaan kansainvälisesti ja kehittää omaa kansallisen puolustuksemme suorituskkyä, kun esimerkiksi osallistumme tähän Irakin turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhön, ja samalla tuemme kansainvälisen terrorismin ja Isisin vastaista toimintaa.

Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Koskinen erittäin arvokkaalla tavalla, ja myös edustaja Kinnunen, pohti tätä vaikuttavuutta osana kokonaisuutta, mutta samalla sitä, mikä on se pidemmän aikavälin lopputulema. Silloin tietysti täytyy katsoa sitä tosiasiaa, että sotilaallista kriisinhallintaa ei voi tehdä onnistuneesti ilman siviilikriisinhallinnan ja muiden välineiden täysimääräistä hyödyntämistä ja samalla täysimääräistä koordinaatiota, ja siitähän me puhumme. Kun me katsomme humanitääristä kehitysyhteistyötä ja kun me katsomme siviilikriisinhallintaa ja sotilaallista kriisinhallintaa ja viime kädessä rauhanvälitystä ja sitä työtä kansainvälisesti, niin uskallan väittää, että meillä kuitenkin se kokonaisajattelu Suomessa on erittäin pitkällä ja sille on laaja tuki.

Ja mitä tulee tietysti sitten tähän Irakin tilanteeseen, niin kyllähän siellä, niin kuin pohjoisessa tiedämme, asiat ovat suhteellisen tasapainossa. Siellä on mahdollisuutta, ja on luotukin kaupallisia yhteistyökokonaisuuksia, mutta tietysti samaan hengenvetoon on pakko todeta, että kaiken kaikkiaan tilanne on vieläkin erittäin haastava kansallisesti ja myös poliittisesti. Suomi avasi suurlähetystön Bagdadiin 2019, ja hallitus on todellakin näyttänyt rohkeutta ja samalla esimerkkiä usean muun eurooppalaisenkin maan kanssa, että Suomi on läsnä vaikeissakin tilanteissa. Meidän suurlähetystö siellä on tehnyt erittäin hyvää työtä ja monipuolista työtä tälläkin sektorilla.

Mutta kaiken kaikkiaan, arvoisa puhemies, tämä edustaja Koskisen nostama esimerkki: tietysti Afganistan ja ylipäätään ne opit ovat erittäin tärkeitä.

Punkt i protokollet PR 135/2022 rd

Ja edustaja Kinnunen, aivan oikein, vaikuttavuusarviot, niiden tekeminen: on ihan selvää, että meidän pitää olla tässäkin edelläkävijöitä.

Arvostan tätä keskustelua erittäin paljon. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia, ministeri Skinnari.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet remitterades till utrikesutskottet, som försvarsutskottet ska lämna utlåtande till.